

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KBF.410.5.4.2024

Pan
Adam Glapiński
Prezes Narodowego Banku Polskiego
Narodowy Bank Polski
ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/010 – Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowy Bank Polski, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa (dalej także: NBP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Glapiński, Prezes Narodowego Banku Polskiego od 21 czerwca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej także: pppft)
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli, tj. do 18 października 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli (dalej także: NIK) Departament Budżetu i Finansów
Kontroler	Wojciech Szczotkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/52/2024 z 1 lipca 2024 r.

(akta kontroli: tom I str. 1)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Prezesa Narodowego Banku Polskiego w obszarze sprawowania przez Prezesa NBP kontroli nad przedsiębiorcami prowadzącymi działalność kantorową w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe³ w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r.

Prezes NBP prawidłowo zorganizował proces kontroli wykonywania przez kantory obowiązków wskazanych w ustawie z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu⁴. Opracowano procedury normujące różne rodzaje działań podejmowanych w ramach kontroli w obszarze pppft i na bieżąco je aktualizowano. Pracownicy NBP, zaangażowani w proces prowadzenia kontroli kantorów, posiadali wymagane doświadczenie oraz byli właściwie przygotowani merytorycznie.

W wyniku szczegółowego badania wybranej dokumentacji postępowań kontrolnych przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową⁵ stwierdzono, że kontrole, o których mowa w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a) ustawy pppft, były prawidłowo zaplanowane oraz przeprowadzone. Prezes Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 131 ust. 5 pkt 1 ustawy pppft, terminowo przekazywał Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (dalej także: GIIF) roczne plany kontroli. W okresie objętym kontrolą NIK, NBP przeprowadził kontrole odpowiednio: 11,95% kantorów w 2022 r.; 10,99% w 2023 r. oraz 5,24% do 30 czerwca 2024 r. W tym czasie, Prezes NBP wszczął 85 postępowań administracyjnych w zakresie określonym w rozdziale 13 ustawy pppft⁶ oraz nałożył 64 kary pieniężne za niedopełnienie obowiązków wynikających z ustawy pppft. NIK, na

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1131; dalej także: upd.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1124, ze zm.; dalej także: ustawa pppft.

⁵ Na podstawie próby opisanej na str. 6 *Wystąpienia pokontrolnego*.

⁶ Rozdział 13. Kary administracyjne.

podstawie zbadanej próby, nie stwierdziła nieprawidłowości w obszarze postępowań administracyjnych i wydawaniu decyzji o nałożeniu kar pieniężnych.

Prezes Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 131 ust. 5 pkt 3 ustawy pppft, terminowo informował Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o wynikach kontroli podmiotów prowadzących działalność kantorową, dotyczących wykonywania obowiązków przewidzianych w ustawie pppft. Ponadto Prezes NBP informował GIIF o karach administracyjnych nałożonych w drodze decyzji Prezesa NBP za niedopełnienie tych obowiązków.

W związku z brakiem kompetencji ustawowych, Prezes NBP – w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. – nie kontrolował działalności internetowych platform wymiany walut, tzw. kantorów internetowych. W korespondencji do Ministra Finansów kilkakrotnie wskazywano, że powyższy obszar pozostaje nieuregulowany oraz podkreślano potrzebę uregulowania tej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR **Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu**

Opis stanu faktycznego

Prezes Narodowego Banku Polskiego został wskazany w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft jako jeden z organów sprawujących kontrolę wykonywania obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przez instytucje obowiązane. Prezes NBP sprawuje kontrolę w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność kantorową w rozumieniu upd. Uprawnienia w zakresie wykonywania kontroli zostały powierzone dyrektorom Oddziałów Okręgowych NBP (dalej także: o/o NBP) i ich zastępcom, którzy zostali upoważnieni do wykonywania kontroli, o których mowa w art. 33 ust. 1 upd oraz w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft, na terenie objętym ich właściwością miejscową. W centrali NBP jednostką organizacyjną odpowiedzialną za proces przygotowania, przeprowadzania oraz nadzorowania kontroli w tym obszarze był Wydział Kontroli Dewizowej (dalej także: WKD) w Departamencie Operacji Krajowych (dalej także: DOK). W o/o NBP zadania w zakresie przeprowadzania ww. kontroli wykonywane były przez wydziały statystyczno-dewizowe (dalej także: WSD).

W WKD określono jednolite zasady realizacji procesu kontroli oraz metodyki kontroli, m.in. w zakresie określonym ustawą pppft, a także sprawowano nadzór merytoryczny nad kontrolami realizowanymi przez o/o NBP oraz prowadzono instruktaże dla o/o NBP w zakresie sprawowanej przez nie kontroli, w tym opracowywano założenia do planowania kontroli. Do powyższych procedur NIK nie wniosła uwag.

(akta kontroli: tom I str. 28-29)

W ramach swoich zadań w DOK/WKD opracowano oraz na bieżąco aktualizowano:

1. *Metodykę kontroli działalności kantorowej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;*
2. *Standardy kontroli przeprowadzanej przez Oddziały Okręgowe NBP w zakresie określonym ustawą Prawo dewizowe oraz ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;*
3. *Wytyczne Dyrektora Departamentu Operacji Krajowych NBP dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mogących mieć wpływ na wszczęcie postępowania administracyjnego;*
4. *Procedurę podejmowania decyzji w sprawie nakładania kar administracyjnych w zakresie naruszeń przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;*
5. *Metodykę oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w sektorze podmiotów prowadzących działalność kantorową.*

(akta kontroli: tom I, str. 29-31)

W WKD każdego roku opracowywano *Ocenę ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w sektorze podmiotów prowadzących działalność kantorową* (dalej także: *Ocena ryzyka*). *Ocena ryzyka* sporządzana była w oparciu o oceny ryzyka poszczególnych przedsiębiorców wpisanych do rejestru działalności kantorowej (dalej także: RDK), przygotowane przez poszczególne o/o NBP na podstawie opracowanej *Metodyki oceny ryzyka*. *Ocena ryzyka* stanowiła podstawę do tworzonych corocznie w WKD *Założeń i kryteriów planowania kontroli dla przedsiębiorców wykonujących działalność kantorową*. Przypisany w *Ocenie ryzyka*, każdemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność kantorową, poziom ryzyka⁷ stanowił podstawę kryterium częstotliwości przeprowadzania kontroli. Dodatkowo w każdym roku planowano przeprowadzenie kontroli tematycznych w obszarach wysokiego ryzyka.

(akta kontroli: tom I, str. 32)

Pracownicy NBP, zaangażowani w proces kontroli wykonywania obowiązków w zakresie pppft przez instytucje obowiązane, tj. pracownicy WKD i WSD, posiadali wymagane doświadczenie zawodowe oraz sukcesywnie podnosili swoje kwalifikacje w tym zakresie, odbywając dedykowane szkolenia organizowane zarówno przez NBP, jak również przez krajowe i zagraniczne podmioty zewnętrzne. W okresie objętym kontrolą NIK pracownicy WKD wzięli udział w 28 szkoleniach, natomiast pracownicy WSD w 11. Pracownicy NBP, zaangażowani w proces kontroli wykonywania obowiązków w zakresie pppft przez instytucje obowiązane, w swoich kartach zadań mieli przypisane określone czynności dotyczące przeprowadzania kontroli w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków wynikających z ustawy pppft oraz przekazywania do GIIF informacji o wynikach tych kontroli. Liczba osób w WKD i WSD wykonujących zadania, m.in. w obszarze pppft, była stabilna i adekwatna do realizacji zadań w tym zakresie (tj.: w WKD w 2022 r. było to 11 pracowników, w 2023 r. – 12, a do 30 czerwca 2024 r. – 13, natomiast w WSD w 2022 r. – 239 pracowników, w 2023 r. i do 30 czerwca 2024 r. – 235).

(akta kontroli: tom I, str. 36-43; tom II)

Prezes NBP monitorował ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu powstałe na skutek agresji rosyjskiej na Ukrainę i gwałtownego wzrostu migracji ludności ukraińskiej do Polski. W obszarze tym Prezes NBP zidentyfikował potrzebę zwiększenia skali weryfikacji dotyczących kontroli obrotu hrywny ukraińskiej (dalej także: UAH) na terenie Polski. W związku z tym w formularzu sprawozdawczym do bilansu płatniczego PZ-KAN⁸ dodano pozycję dla UAH, jednocześnie wyłączając ją z pozycji „Pozostałe waluty”. Ponadto 22 grudnia 2022 r., w celu zwiększenia świadomości i gotowości kontrolerów NBP w zakresie potencjalnego ryzyka wynikającego z konfliktu zbrojnego w Ukrainie, WKD przekazał oddziałom okręgowym pismo z GIIF. Zawarto w nim wskazówki dotyczące rozpoznanych zagrożeń spowodowanych wybuchem wojny w Ukrainie i zwrócono szczególną uwagę na możliwe zagrożenia związane z praniem pieniędzy, finansowaniem terroryzmu oraz innymi działaniami o charakterze przestępczym, które mogą nasilić się w wyniku destabilizacji regionu. W DOK, w związku ze wzrostem ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu na skutek rosyjskiej agresji w Ukrainie, uzupełniono założenia i kryteria planowania kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność kantorową na 2024 r., które obejmowały wskazanie, że planowane kontrole powinny objąć m.in. przedsiębiorców, których beneficjent rzeczywisty jest powiązany z kapitałem zza wschodniej granicy, a także przedsiębiorców, których beneficjent rzeczywisty pochodzi zza wschodniej granicy, a jednocześnie był ostatnio skontrolowany przed 2022 r.

(akta kontroli: tom I, str. 49-51)

⁷ Wysoki, średni oraz niski.

⁸ Zagraniczne środki płatnicze w postaci banknotów i monet w kantorach.

W WKD prowadzono ponadto serwis informacyjny⁹ skierowany do przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową, w którym zamieszczano istotne informacje dotyczące prawidłowego i bezpiecznego wykonywania działalności kantorowej, w tym m.in. odnoszące się do wchodzących w życie nowych uregulowań, interpretacji obowiązków wynikających z ustawy pppft oraz komunikatów o organizowanych spotkaniach z przedsiębiorcami, w trakcie których przekazywano informacje z zakresu pppft.

(akta kontroli: tom I, str. 31)

Prezes Narodowego Banku Polskiego, na podstawie art. 16 ust. 1 upd, prowadzi rejestr działalności kantorowej i dokonuje wpisu do tego rejestru przedsiębiorców, którzy zamierzają wykonywać działalność kantorową, a ponadto wykonuje kontrolę przedsiębiorców wpisanych do RDK. Uprawnienia Prezesa NBP do sprawowania kontroli wobec podmiotów prowadzących działalność kantorową wynikają z upd¹⁰ i ustawy pppft¹¹. Do szczegółowego badania przeprowadzonych kontroli wytypowano dokumentację dziewięciu kontroli podmiotów prowadzących działalność kantorową, w których stwierdzono nieprawidłowości skutkujące nałożeniem kar pieniężnych w wyniku wszczętych postępowań administracyjnych oraz jedną kontrolę, w której nie stwierdzono nieprawidłowości. W badanej przez NIK próbie, kontrole przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową przeprowadzane były przez pracowników WKD i WSD (dalej także: kontrolerzy NBP)¹².

Kontrolerzy NBP wykonywali kontrole w obszarze pppft zgodnie z corocznie opracowywanymi w NBP planami kontroli działalności kantorowej, które w terminie do dnia 31 grudnia każdego roku¹³ Prezes NBP przekazywał do GIIF. Plany kontroli pppft przygotowywane były w oparciu o informacje przesyłane przez o/o NBP o przedsiębiorcach wykonujących działalność kantorową na terenie ich właściwości miejscowej i o przypisanym tym przedsiębiorcom odpowiednim poziomie ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz w oparciu o informacje z GIIF o obszarach i sektorach szczególnie narażonych na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w działalności podmiotów prowadzących działalność kantorową. Wszystkie korekty planów kontroli działalności kantorowej w obszarze pppft były przekazywane do GIIF bez zbędnej zwłoki. Najistotniejszymi i najczęstszymi przyczynami tych korekt były: zawieszenie lub zaprzestanie wykonywania działalności kantorowej oraz zlecenie przez DOK przeprowadzenia kontroli na wniosek Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Komisji Nadzoru Finansowego oraz Policji.

(akta kontroli: tom I, str. 33-35; tom III, str. 101-253; tomy IV-XV)

Niedopełnienie przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność kantorową obowiązków, o których mowa w art. 147 ustawy pppft, podlega karze administracyjnej. Prezes NBP jest organem właściwym do nakładania w drodze decyzji, na instytucje obowiązane prowadzące działalność kantorową w rozumieniu upd, kar administracyjnych, o których mowa w art. 150 ust. 1 pkt 1-3 i 5 ustawy pppft¹⁴. W badanej przez NIK próbie, dokumentacja z kontroli działalności kantorowej w obszarze pppft, w której stwierdzono nieprawidłowości mogące stanowić podstawę do wydania przez Prezesa NBP decyzji o nałożeniu na przedsiębiorcę kary administracyjnej, była przekazywana do DOK.

⁹ Serwis dostępny jest stronie <https://kantor.nbp.pl>.

¹⁰ Zakres kontroli sprawowanej przez Prezesa NBP został określony w art. 33 ust. 1 upd.

¹¹ Art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft stanowi, iż w ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu sprawuje także, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, z zastrzeżeniem art. 131 ust. 1, 2 i 5 ustawy pppft, m.in. Prezes NBP - zgodnie z ustawą - Prawo dewizowe, w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność kantorową w rozumieniu tej ustawy.

¹² Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 upd w związku z art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft kontrolę, o której mowa w art. 33 upd, przeprowadzają upoważnieni pracownicy Narodowego Banku Polskiego.

¹³ Zgodnie z art. 131 ust. 5 pkt 1 ustawy pppft.

¹⁴ Art. 151 ust. 1 pkt 2 oraz art. 151 ust. 2 pkt 1 ustawy pppft.

W sytuacji kiedy, po analizie materiału dowodowego w DOK stwierdzono, że zachodzą przesłanki do wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary administracyjnej, Prezes NBP wszczynał postępowania administracyjne, w wyniku których nakładano kary. Natomiast w przypadkach kiedy po analizie materiału dowodowego DOK stwierdzał, że ujawnione w wyniku kontroli nieprawidłowości w zakresie ustawy pppft nie mają poważnego charakteru i dany przedsiębiorca wykonał zalecenia pokontrolne, odstępowano od wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kary administracyjnej¹⁵.

(akta kontroli: tom I, str. 35-36; tom III, str. 101-253; tomy IV-XV)

Na podstawie zbadanej przez NIK próby stwierdzono, że Prezes NBP – zgodnie z art. 131 ust. 5 pkt 3 ustawy pppft – przekazywał do GIIF informację o wynikach przeprowadzonych kontroli działalności kantorowej w obszarze pppft w terminie 14 dni od dnia ich zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania. Informacje przekazywane były po każdej przeprowadzonej kontroli, bez względu na to, czy w jej wyniku stwierdzono nieprawidłowości. Dodatkowo Prezes NBP każdorazowo po wydaniu ostatecznej decyzji dotyczącej nałożenia kary administracyjnej, o której mowa w art. 150 ust. 1 ustawy pppft, na przedsiębiorcę prowadzącego działalność kantorową również przekazywał stosowną informację do GIIF.

(akta kontroli: tom I, str. 48-49; tom III, str. 101-253; tomy IV-XV)

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. pracownicy NBP przeprowadzili 1281 kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność kantorową w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z ustawy pppft, w wyniku których stwierdzono 227 nieprawidłowości. W roku 2022 kontrolerzy NBP zrealizowali 547 kontroli wśród 4577 zarejestrowanych i działających kantorów. W roku 2023 pracownicy NBP przeprowadzili 497 kontroli wśród 4521 zarejestrowanych i działających kantorów oraz do 30 czerwca 2024 r. – 237 kontroli wśród 4519 zarejestrowanych i działających kantorów, tj. odpowiednio: 11,95% działających kantorów w 2022 r., 10,99% w 2023 r. oraz 5,24% do 30 czerwca 2024 r. W roku 2022 stwierdzone nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków wynikających z ustawy pppft wystąpiły w 98 kontrolach. W roku 2023 w 85 kontrolach oraz do 30 czerwca 2024 r. w 44 kontrolach, co stanowiło odpowiednio 17,92%, 17,10% oraz 18,57% liczby przeprowadzonych w tych latach kontroli.

Nieprawidłowości ujawnione w trakcie kontroli przeprowadzonych przez kontrolerów NBP dotyczyły najczęściej niedostosowania wewnętrznych procedur kantorów do obowiązków wynikających z ustawy pppft¹⁶, przekazywania do GIIF niepełnych informacji o zarejestrowanych transakcjach¹⁷, braku oceny ryzyka¹⁸, niestosowania wobec swoich klientów środków bezpieczeństwa finansowego¹⁹, a także niezapewnienia udziału w programach szkoleniowych aktualizujących wiedzę w zakresie ustawy pppft pracownikom instytucji obowiązanych wykonującym obowiązki w zakresie pppft²⁰.

(akta kontroli: tom I, str. 44-46)

W związku z nieprawidłowościami ujawnionymi w trakcie kontroli przeprowadzonych przez kontrolerów NBP, Prezes NBP w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. wszczął 85 postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia kar administracyjnych. W okresie tym 64 postępowania administracyjne zakończyły się nałożeniem kar pieniężnych w łącznej kwocie 735 tys. zł. W sześciu przypadkach wydano decyzję

¹⁵ Art. 151 ust. 4 ustawy pppft stanowi, iż organy, o których mowa w ust. 1, mogą odstąpić od wszczęcia postępowania w sprawie nałożenia kar administracyjnych, w przypadku gdy naruszenie obowiązków, o których mowa w art. 147 lub art. 148, nie ma charakteru poważnego, a instytucja obowiązana wykonała zalecenia pokontrolne.

¹⁶ Art. 50 ustawy pppft.

¹⁷ Art. 72 ustawy pppft.

¹⁸ Art. 27 ustawy pppft.

¹⁹ Art. 33 ustawy pppft.

²⁰ Art. 52 ustawy pppft.

administracyjną o odstąpieniu od nałożenia kary administracyjnej na podstawie art. 150 ust. 5 pkt 1 ustawy pppft²¹, a w jednym – zastosowano karę, o której mowa w art. 150 ust. 1 pkt 1 ustawy pppft, tj. karę publikacji informacji o instytucji obowiązanej oraz zakresie naruszenia przepisów ustawy pppft przez tę instytucję w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

(akta kontroli: tom I, str. 47-48)

Wyniki badania próby protokołów kontroli przeprowadzonych przez NBP w instytucjach obowiązanych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. wskazują, że kontrole były prowadzone zgodnie z *Standardami kontroli przeprowadzanej przez Oddziały Okręgowe NBP w zakresie określonym ustawą Prawo dewizowe oraz ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*. Kontrolerzy NBP każdorazowo podczas kontroli badali wszystkie elementy wskazane w *Metodyce kontroli działalności kantorowej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*. Ponadto do kantorów, gdzie stwierdzono nieprawidłowości, stosownie do art. 40 ust. 1 upd, wysyłane były zalecenia pokontrolne, w których wzywano kantory do podjęcia działań naprawczych i przekazania w terminie 30 dni²² informacji o działaniach podjętych w celu wykonania zaleceń pokontrolnych²³. Przedsiębiorcy pisemnie raportowali wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Do szczegółowego badania została wybrana próba dziewięciu postępowań administracyjnych zakończonych wydanymi decyzjami z najwyższymi karami pieniężnymi. Wyniki badania próby dokumentacji postępowań administracyjnych wszczętych przez Prezesa NBP wskazują, że kontrolerzy NBP w każdym przypadku stwierdzenia podczas kontroli²⁴ nieprawidłowości zagrożonych sankcją administracyjną postępowali zgodnie z *Wytocznymi Dyrektora Departamentu Operacji Krajowych NBP dotyczącymi postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mogących mieć wpływ na wszczęcie postępowania administracyjnego*. Pracownicy DOK, prowadząc postępowania administracyjne, działali zgodnie z *Procedurą podejmowania decyzji w sprawie nakładania kar administracyjnych w zakresie naruszenia przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*. Każdorazowo po wydaniu ostatecznej decyzji w sprawie nałożenia kary administracyjnej, o której mowa w art. 151 ust. 1 ustawy pppft, Prezes NBP przysyłał odnośną informację do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Ponadto każdorazowo, w przypadku braku wykonania obowiązku zawartego w danej decyzji administracyjnej o nałożeniu kary pieniężnej, DOK wysyłał upomnienie do przedsiębiorcy, w którym wzywał do zapłaty należności. W badanej próbie nie stwierdzono przypadków niezapłaconych należności po wysłaniu upomnień. Nie stwierdzono również przypadków bezczynności i przewlekłości działania Prezesa NBP w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

(akta kontroli: tom III, str. 101-253; tomy IV-XV)

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. Prezes NBP nie kontrolował tzw. kantorów internetowych. W tej kwestii Dyrektor DOK wyjaśnił, że zgodnie z art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft, Prezes NBP sprawuje kontrole wykonania obowiązków w zakresie pppft wyłącznie nad podmiotami prowadzącymi działalność kantorową w rozumieniu upd, tj. nad podmiotami wpisanymi do RDK. Dodatkowo wskazano,

²¹ Art. 150 ust. 5 pkt 1 ustawy pppft stanowi, iż w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy waga naruszenia przepisów ustawy jest znikoma, a instytucja obowiązana zaprzestała naruszania przepisów ustawy, organy, o których mowa w art. 151 ust. 1 ustawy pppft, mogą w drodze decyzji odstąpić od nałożenia kary administracyjnej.

²² Od dnia otrzymania zaleceń.

²³ Art. 40b upd stanowi, że kierownik jednostki kontrolowanej jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, poinformować w formie pisemnej jednostkę organizacyjną NBP, wykonującą kontrolę, o działaniach podjętych w celu wykonania zaleceń pokontrolnych.

²⁴ O której mowa w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy pppft.

że od zakończenia poprzedniej kontroli NIK w tym obszarze²⁵, Prezes NBP skierował siedem pism²⁶ do Ministra Finansów, w których wskazywał, że działalność gospodarcza polegająca na wymianie walutowej on-line nadal pozostaje nieuregulowana oraz podkreślał potrzebę efektywnego uregulowania tej działalności, tj. potrzebę podjęcia prac legislacyjnych mających na celu systemowe uregulowanie funkcjonowania tzw. „kantorów internetowych”.

(akta kontroli: tom III, str. 1-48)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 31 grudnia 2024 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/-/

Zmian w wystąpieniu dokonała
Dyrektor
Departament Budżetu i Finansów
Anna Wojcieszekiewicz
/podpisano elektronicznie/

²⁵ Kontrola nr P/15/013 *Sprawowanie kontroli nad instytucjami obowiązany w ramach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*, przeprowadzona w NBP w okresie październik-grudzień 2015 r.

²⁶ Pisma z: 27 października 2016 r., 24 marca 2017 r., 29 marca 2017 r., 10 stycznia 2018 r., 23 listopada 2020 r., 7 czerwca 2021 r., 13 lipca 2023 r.